

9 Sananvapaus ja yksityisyys

A large, stylized graphic of a leafy branch in a dark maroon color, positioned on the right side of the slide. The branch curves upwards and to the right, with several leaves of varying sizes. The background is a solid, muted grey.

Johdattavat kysymykset

- Millainen suhde sananvapaudella on uskontoihin?
- Miten yksityisyyden suoja, sananvapaus ja vakaumus liittyvät toisiinsa?
- Millaista vihapuhetta kohdistuu uskonnollisiin yhteisöihin?
- Miten eettisyyttä huomioidaan sosiaalisessa mediassa?

Sananvapaus ja sensuuri

Sananvapaus

- oikeus ilmaista, julkaista ja vastaanottaa tietoja
- oikeus tiedonvälitykseen ja saada tietoja
- Suomessa jokaisen perusoikeus
- sananvapaus ei oikeuta syrjintään
- mahdollistaa uskontojen kriittisen tarkastelun

Sensuuri

- valtion viranomaisten tekemä ennakkotarkastus
- arvioiden mukaan sensuuri yleistä eri puolilla maailmaa
- Suomessa kiellettyä

Sananvapaus ja uskonto

- esimerkiksi Tanskassa Muhammedia kuvaavien pilapiirrosten julkaisu
- lehteä ei tuomittu

Yksityisyys ja uskonto

Yksityisyyden suoja

- Suomessa jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha turvattu
- kiellettyä lähtökohtaisesti:
 - toiselle tarkoitetun luottamuksellisen viestin lukeminen
 - yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen
 - henkilötietoja käsiteltäessä tieto uskonnollisesta vakaumuksesta
- oman vakaumuksen paljastuminen
 - ihmisellä oikeus olla kertomatta vakaumustaan
 - joissakin tilanteissa tieto vakaumuksesta ei riko yksityisyyden suojaa

Yksityisyyden suoja ja sananvapaus

- julkista valtaa käyttävien ankarampi arvostelu
- esimerkiksi poliitikkojen vakaumuksia ja eettisiä näkökantoja käsitelty julkisuudessa

Vihapuhe ja uskonto

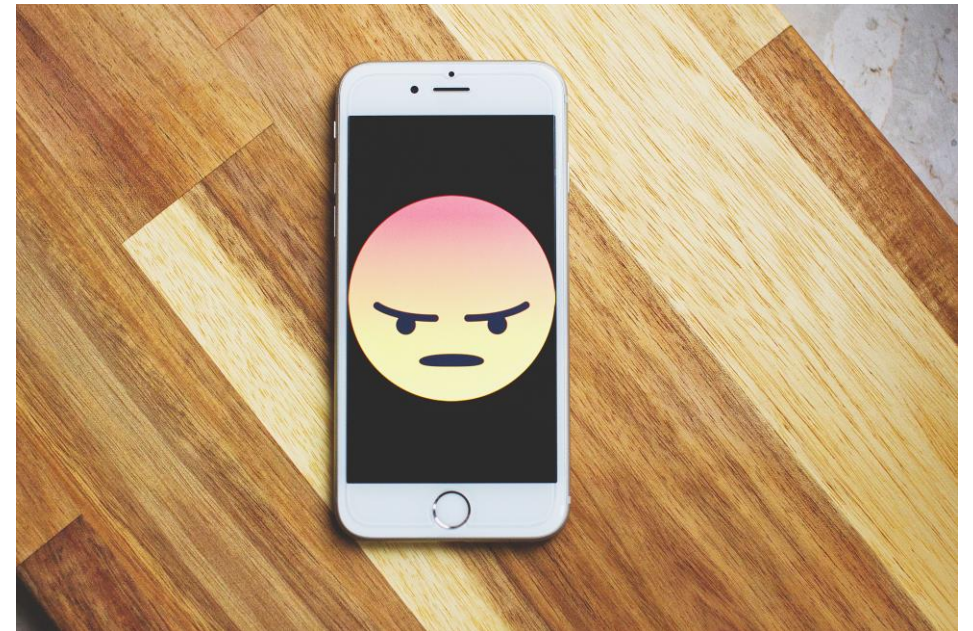

Vihapuhe

- suvaitsemattomuuteen perustuvan vihan ilmaisu
- ilmiönä lisääntynyt internetin myötä
- rajoittaa asiantuntijoiden osallistumista medioissa käytäviin keskusteluihin
- osa vihapuheesta kuitenkin sananvapauden suojaamaa

Vihapuhe ja uskonnolliset yhteisöt

- Suomessa eniten kokeneet muslimit, evankelis-luterilaisen kirkon herätysliikkeisiin kuuluvat ja juutalaiset
- internetin lisäksi ilmenee julkisilla paikoilla ja työpaikoilla
- osa uskonnollisen vihapuheen esittäjistä esiintyy omalla nimellään
 - kokevat olevansa Jumalan asialla

Vihapuheen rangaistavuus

- Suomessa esimerkiksi uskonrauhan rikkomisen tai kiihottamisrikoksen perusteella
 - uskonrauhan rikkomista esimerkiksi uskonnollisen toimituksen häiritseminen
 - kiihottamisrikos esimerkiksi ihmisryhmän uhkaaminen uskonnon perusteella
- Suomessa annettu tuomioita uskontoon kohdistuneesta vihapuheesta
 - esimerkiksi tuomio muslimien, Allahin ja Muhammedin halventamisesta

Etiikka sosiaalisessa mediassa

- sosiaalinen media osa media-ammattilaisten työtä
 - tukena journalistien eettiset ohjeet ja työnantajien ohjeistukset
- kansalaisjournalismi
 - kansalaisten oma-aloitteista sisällöntuotantoa
 - eettisyys omalla vastuulla
- sosiaalisen median käyttöön liittyy useita ongelmia
 - esimerkiksi tekijänoikeuksien rikkomista, vihapuhetta ja harhaanjohtavan tiedon välittämistä
- sosiaalisen median käyttöön luotu ohjeita myös yksityishenkilöille
 - esimerkiksi Reilun somen säännöt, jossa opastusta muun muassa väitteiden perusteluun, rehellisyyteen ja ihmisarvon kunnioittamiseen

Keskeiset käsitteet

- sananvapaus
- sensuuri
- yksityisyyden suoja
- vihapuhe
- uskonrauha
- kiihottamisrikos
- kansalaisjournalismi

